

Meedoen en kansen krijgen in Joure

Huisbezoek als middel tegen niet-gebruik van minimaregelingen

Door Nanne de Jong

In de gemeente Skarsterlân werken verschillende organisaties van vrijwilligers samen in de Vereniging Steunpunt Uitkeringsgerechtigden, Gehandicapten en Minima. Een wekelijks spreekuur en af en toe een voorlichtingsbijeenkomst in het centrum 'In de Vrijloop' in Joure vormen de gezamenlijke activiteiten. Maar om nou te zeggen dat de activiteiten breed gedragen worden door de organisaties, nee. Het zijn eigenlijk steeds dezelfde personen die de kastanjes uit het vuur moeten halen. Reden om in september 2008 een bijeenkomst te houden met de vraag hoe de papieren samenwerking omgezet kan worden in tastbare daden!

Er is een concrete aanleiding: de armoede in Skarsterlân groeit, terwijl het bereik van mensen met een minimuminkomen beperkt is. Schriftelijke informatie, zoals publicaties in de Jouster Courant en brochures, blijkt niet toereikend te zijn: het niet-gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen blijft hoog. Op de bijeenkomst werd afgesproken om met elkaar dit probleem te lijf te gaan. Met als uitdaging hoe de mensen met armoedeproblemen *persoonlijk* bereikt kunnen worden. De organisaties besloten om een gevarieerd pakket aan activiteiten te ontwikkelen met *huisbezoek* als belangrijkste middel.

De organisaties wilden afstemming met het gemeentelijke minimabeleid. In een gesprek reageerden de wethouder en de directeur van de sociale dienst enthousiast. Ze vroegen de organisaties om de krachten te bundelen met de gemeente die per januari 2009 de informatiecampagne 'Meedoen en kansen krijgen' wilde starten. Er werd een deal gesloten: ieder z'n eigen rol en verantwoordelijkheid, maar er wordt gezamenlijk opgetrokken!

Kanskaart

De organisaties stelden een Kanskaart samen, gebaseerd op de kaart die het Fries Samenwerkingsverband Uitkeringsgerechtigden (FSU) eerder huis aan huis verspreid heeft in de Vrijheidswijk in Leeuwarden. Op de Kanskaart staan een kort overzicht van de belangrijkste inkomensondersteunende regelingen, de gegevens voor advies en hulp en de logo's van de 9 samenwerkende organisaties. De kaart is bedoeld als positieve 'binnenkomer': mensen worden niet aangesproken op problemen, maar op kansen! Een plaatselijk particulier fonds verstreekte een ruime subsidie voor het hele initiatief en een vormgever/drukker maakte voor een zacht prijsje de kanskaart in een oplage van 10.000 stuks. De kaart werd door de organisaties ruim verspreid. Dat gebeurde onder andere door de kaart op te nemen in de bladen van de drie ouderenbonden en van de huurdersvereniging.

Wijkgericht

De organisaties kozen een wijk in Joure uit – Zuiderveld - waar veel mensen met een minimuminkomen wonen. Daar zou de kanskaart huis aan huis worden verspreid. De wijkvereniging en de wijkopbouwwerker werden snel tot bondgenoot gemaakt. In artikelen in de wijkkrant werd de actie aangekondigd en wijkbewoners werden opgeroepen om mee te doen als huisbezoeker. Uit de wijk meldden zich 5 vrijwilligers. Zij werden bij de 15 vrijwilligers van de organisaties gevoegd en zo ontstond een aardig team.

In december 2008 volgden de aspirant-huisbezoekers een training en een instructiebijeenkomst over de aanpak. In deze periode werd ook de Kanskaart verspreid via de wijkkrant. Vanaf januari 2009 – twee weken na de verspreiding van de kanskaart - gingen de 20 huisbezoekers op pad. Straten werden geadopteerd door duo's, die zowel overdag als 's avonds de deuren langsgingen met de vragen "Hebt u de kanskaart gelezen" en "Denkt u recht te hebben op 1 of meer voorzieningen?". Ook op zaterdag trokken de huisbezoekers de wijk in. Niet thuis? Dan werd een vervolgbezoek gebracht.

Enthousiaste ontvangst

De huisbezoekers werden overal vriendelijk onthaald. Ze waren af en toe beduusd van de warme interesse, ook van bewoners die meldden dat ze geen beroep op hulp zullen doen maar wel vierkant achter het initiatief staan. "Hier doe je het voor", hoor je de huisbezoekers dan ook zeggen.

Hulp bij aanvragen zonder kastjes en muren

Met wijkbewoners, die te kennen gaven dat ze voorzieningen willen aanvragen, werd vervolgens een afspraak gemaakt. Men kon kiezen om thuis bezocht te worden of naar het spreekuur te gaan. De vrijwillige hulpverleners van de organisaties helpen dan met het aanvragen van de voorzieningen en gaan mee naar de instanties. Eind maart was het grootste deel van de wijk bezocht en hadden zo'n 60 gezinnen/personen een beroep gedaan op hulp.

Maar ze pakken ook andere problemen aan. Het blijkt dat achter de voordeur bij velen niet alleen inkomensproblemen spelen (zoals schulden of verkeerd vastgestelde uitkering), maar ook problemen met de kinderen, de werksituatie, eenzaamheid of de zorg. De mensen kunnen rekenen op directe steun of een goede doorverwijzing waarbij kastjes en muren geen kans krijgen.

Vervolgactiviteiten

Naast de huis aan huis actie in Zuiderveld worden nog andere activiteiten uitgevoerd in 2009:

- Er worden 12 artikelen gemaakt over inkomensondersteunende voorzieningen. Kenmerk van de artikelen is dat ze geschreven worden vanuit de situatie en beleving van de mensen met een minimuminkomen. Vanaf januari 2009 wordt elke maand een artikel breed gepubliceerd in allerlei bladen, zoals de huis-aan-huis editie van de Jouster Courant, verenigingsbladen, bladen van de ouderenbonden, kerkbladen en het blad van de huurdersvereniging,.
- Er worden openbare voorlichtingsbijeenkomsten over de inkomensondersteunende voorzieningen gehouden. De bijeenkomsten worden aangekondigd in de artikelen, via de lokale media en via ruim verspreide flyers. De eerste avondbijeenkomst in maart in Joure trok zo'n 70 bezoekers. Mensen met een minimuminkomen vormden de meerderheid, maar ook gemeenteraadsleden en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties waren present. Het was een bijeenkomst zonder inleiding of presentatie, maar met een humoristisch rollenspel: de directeur van de sociale dienst als bewoner, de opbouwwerker van het FSU als huisbezoeker en alle mensen in de zaal als burens. Op een levendige manier passeerden de belangrijkste regelingen de revue. Daarna konden de bezoekers informatiestands door het hele gebouw bezoeken. Het rollenspel wordt begin mei gespeeld in het gebouw 'de Wurkjouwer' voor en met ruim 100 bijstandsgerechtigden die in een re-integratietraject zitten.

De initiatiefnemers hebben de smaak te pakken en willen het huis aan huis bezoek ook toepassen in de dorpen in de gemeente. Daarvoor wordt contact gelegd met de dorpsverenigingen. De niet geringe tijdsinvestering is de moeite waard. Dat komt ook doordat naast het hoofddoel - *vergroten van de bekendheid van inkomenssteun en het gebruik ervan* - er ook mooie neveneffecten zijn:

- Een effectieve samenwerking tussen lokale vrijwilligersorganisaties volgens het motto "Eenheid in verscheidenheid".
- Aansluiting bij het lokale Wmo-beleid, waarin de participatie van alle burgers centraal staat
- De burgers zo helpen dat ze mondiger worden, meer initiatief nemen en in staat zijn om een volgende keer zelf formulieren aan te vragen en in te vullen.

Deelnemende organisaties: Vrouwenbond FNV, ANBO Skarsterlân, KBO Joure, PCOB Skarsterlân, OSS (samenwerkende ouderenbonden), diaconale werkgroep Solidair Joure e.o., Werkgroep Uitkeringsgerechtigden en Gehandicapten Skarsterlân, Humanitas en de Cliëntenraad WWB.

Nanne de Jong is coördinator van het FSU